

Projekti

SIMO

LAKKASUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Aihe

**OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAVAIHEEN
PALAUTE JA VASTINEET**

23.2.2026 / MI

Lakkasuon osayleiskaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut päivämäärällä 5.3.2024 yleisesti nähtävillä palautetta varten 3.5. - 3.6.2024 välisenä aikana.

Seuraavaan on kirjattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa saadut lausunnot (15 kpl) ja mielipiteet (1 kpl) sekä niihin laaditut vastineet.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, etteivät anna osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta lausuntoa:

- Museovirasto 16.5.2024
- Luonnonvarakeskus Luke 9.6.2024
- Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö 31.5.2024

1	LAUSUNNOT	2
1.1	POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO	2
1.2	KEMINMAAN KUNTA	4
1.3	METSÄHALLITUS	5
1.4	TORNIONLAAKSON MUSEO	6
1.5	POHJOIS-POHJANMAAN MUSEO	7
1.6	PÄÄESIKUNTA, OPERATIIVINEN OSASTO	7
1.7	TRAFICOM	8
1.8	FINGRID OYJ	8
1.9	PALISKUNTAIN YHDISTYS	9
1.10	ISOSYDÄNMAAN PALISKUNTA	12
1.11	OIJÄRVEN PALISKUNTA	14
1.12	MERI-LAPIN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS Xenus ry	16
1.13	ELISA OYJ	17
1.14	TELIA FINLAND OYJ	17
1.15	SUOMEN ERILLISVERKOT OY	17
2	MIELIPITEET	18
2.1	Mielipide 1 (2 allekirjoittajaa)	18

1 LAUSUNNOT

1.1 POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Suunnittelujohtaja Markus Erkkilä, Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen, 3.6.2024

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 24.1.2024. Lakkasuon tuulivoimapuiston suunnittelualue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan vaikutusalueelle. Suunnittelualue rajautuu Pohjois-Pohjanmaan Iin kun-
tarajaan.

Hankkeen suhde voimassa olevaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Lakkasuon suunnittelualueen vaikutusalueelle sijoittuvat Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen kaavamerkinnot on esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Tuulivoimarakentamiseen liittyviä yleisiä suunnittelumääräyksiä ei ole esitetty.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotusvaiheessa osoitetaan myös valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus) ja uutena kehittämisperiaatemerkinä kaasuputken yhteystarve.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Energia ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukainen (MRA 13 §) viranomaiskuuleminen järjestettiin 10.1.-23.2.2024. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa on toteutettu Natura-alueita koskeva riskiselvitys (maakuntahallituksessa 10.6.2024), jossa on tarkasteltu Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen on syksyllä 2024 ja tavoiteaika energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelylle on loppuvuodesta 2024. Viranomaisehdotuksen kaava-aineisto löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Lakkasuon kaavoitus- ja YVA-menettelyssä on huomioitava Pohjois-Pohjanmaan vireillä oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotus ja edelleen syksyllä nähtäville tulevan julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu ja arvioitava hankkeen vaikutukset tähän sekä Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisiin vaihemaakuntakaavoihin.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tietoja Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakunta-kaavojen tilanteesta on päivitetty tarvittavilta osin. Vaihemaakuntakaavojen tilanne on esitetty yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksessa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava taustaselvityksineen on huomioitu Lakkasuon tuulivoimapuiston suunnittelussa.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Lakkasuon tuulivoimahankkeen sähkönsiirron reitit sijoittuvat Lapin maakuntaan. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että hankkeen sähkönsiirron ratkaisuihin voidaan hyödyntää olemassa olevaa johtokäytävää tai maakaapelointia hankkeen sähkönsiirron kielteisten vaikutusten minimoimiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotukseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”.*

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lakkasuon hankkeen ulkoisen sähkönsiirron vaihtoehdot on arvioitu YVA-menettelyssä ja asiaa tuotu esille osin myös osayleiskaavan selostuksessa.

Vaikutusten arviointi

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Natura-alueisiin ja linnustoon. Lakkasuon tuulivoimahankkeen länsiosassa sijaitsee Nikkilänaavan Natura-alue (SAC) ja itäosassa Iso-Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura-alue (SAC/SPA). Voimalat sijoittuvat pienelle alueelle näiden kahden Natura-alueen väliin. Suunnittelualueen länsiosassa sijaitseva Nikkilänaavan Natura-alue on arvotettu myös FINIBA-alueena.

Lakkasuon suunnittelualue sijoittuu lintumuuton pääväylän välittömään läheisyyteen. Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo myös esille, että suunnittelualue sijoittuu piekanan syysmuuttoreitin alueelle. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi TUULI-hankeessa (2020-2023) laadittiin useita taustaselvityksiä, mm. linnuston päämuuttoreitin päivityselvitys 12/2021. Selvityksen mukaan rannikon päämuuttoreitti on edelleen maakunnallisesti ja jopa kansainvälisesti niin tärkeä keskittymäalue, ettei sinne suositella lainkaan lisää tuulivoimarakentamista. BirdLife on sen jälkeen päivittänyt Ympäristöministeriön toimeksiantona muuttoreittiaineistoaan vuonna 2023. Muuttolinnustoa on tarkasteltu myös valmistuneessa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä. Lintumuuton pääväylä on tunnistettu sijoittuvan edellä mainittuja selvityksiä laajemmalle alueelle sisämaan ja avomeren suuntiin. Kansainvälisesti merkittävälle lintujen muuttoreitille on jo muodostunut huomattavia estevaikutuksia. Päämuuttoreitille tai sen välittömään läheisyyteen rakentuvat uudet tuulivoimalat voivat toteutuessaan aiheuttaa suuren riskin, jossa kumulatiiviset törmäysvaikutukset nousevat populaatiotasolla merkityksellisiksi. Lakkasuon tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyissä on arvioitava huolellisesti hankkeen vaikutukset lintumuuton pääväylään, linnustollisesti tärkeisiin alueisiin ja arvioitava hankkeen vaikutukset piekanan syysmuuttoreittiin yhdessä lähialueelle sijoittuvien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Arvioinnin yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueita koskevassa selvityksessä on tarkasteltu Natura 2000-verkostoon kohdistuvia riskejä. Mukaan on laskettu ympäröivien maakuntien alueet ja merialueiden Natura-alueet 25 km säteellä maakuntarajasta mahdollisten maakuntarajat ylittävien vaikutusten huomioimiseksi. Selvityksessä on tunnistettu Iso-Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan ja Nikkilänaavan Natura-alueille kohdistuvan muita suurempia riskejä Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisen 1. vaihemaakuntakaavan tv-1 307 -alueesta (Kuivajoki) ja Natura-alueiden vaikutusalueelle sijoittuvista voimajohdoista. Nyt vireillä oleva Simon Lakkasuon tuulivoimahanke lisää merkittävästi todennäköisiä haitallisia vaikutuksia molemmille Natura-alueille sijoittuessaan näiden Natura-alueiden väliin.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeitä. Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajojen tuntumassa on tunnistettu ekologisia yhteyksiä. Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston raja-alueineen ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään herkkiä alueita. Lakkasuon alue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueita 1 ja 8 yhdistävän ekologisen yhteyden varrelle. Ydinalue 1 on tunnistettu mm. kansainväliseksi erittäin tärkeäksi lintujen päämuuttoreitiksi ja ydinalue 8 arvokkaaksi suokokonaisuuksien keskittymäksi. Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys on huomioitava Lakkasuon tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyissä.

Lakkasuon tuulivoimahanke sijoittuu Iso Sydänmaan paliskunnan alueelle ja rajautuu Pohjois-Pohjanmaan puolella Oijärven paliskunnan alueelle. Poronhoito ja sen edellytykset on otettu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa huomioon antamalla suunnittelumääräyksiä, jotka edellyttävät poronhoidon toimintaedellytysten turvaamista tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan poronhoito ja tuulivoimarakentaminen voidaan sovittaa yhteen tuulivoimahankkeessa laadukkaalla jatkosuunnittelulla, mukaan lukien mahdolliset lieventämistoimenpiteet hankesuunnitelmassa, porotalouden huomioon ottaminen rakentamisen aikana, kompensatit ja muut mahdolliset asiat, joista on erillisneuvotteluissa paliskunnan kanssa sovittu. Hanketoimijan ja paliskunnan väliset neuvottelut ovat välttämättömiä hankkeen etenemiseksi.

Lakkasuon tuulivoimahankkeen merkittäviä vaikutuksia kohdistuu myös yhteisvaikutuksiin toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Lakkasuon tuulivoimapuistoa voidaan pitää sijaintinsa puolesta tuotannossa olevan Iin Viinamäen tuulivoimapuiston laajennuksena. Yhteisvaikutuksia kasvattaa hankkeen sijoittuminen toiminnassa olevien Simon Halmekankaan, Onkalon ja Leipiön tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien Iin Kivimaan ja Simon Leilisuon tuulivoimahankkeiden lähi-vaikutusalueille. Iin Kivimaan suunniteltu tuulivoimahanke rajautuu pohjoisosastaan Lakkasuon tuulivoimapuiston suunnittelualueeseen. Yhteisvaikutukset korostuvat erityisesti Natura-alueisiin, muuttolinnustoon, ekologisiin yhteyksiin, kulttuurimaisemaan, poronhoitoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteisvaikutukset on arvioitava huolellisesti.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lakkasuon osayleiskaavan vaikutukset linnustoon, ekologiseen verkostoon ja Natura-alueisiin on selvitetty YVA-menettelyssä, johon kaavan vaikutusten arviointi perustuu. Lieventämistoimien tarpeellisuutta harkitaan kaavan jatkosuunnittelussa.

Lakkasuon YVA-menettelyssä on arvioitu hankkeen toteuttamisen vaikutukset poronhoitoon. Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu pidettiin 12.6.2025 osana YVA-menettelyä. Lisäksi poronhoitoasioista on keskusteltu kahdessa muussa neuvottelussa 7.4.2025 ja 5.5.2025 osana YVA-menettelyä.

Yhteisvaikutukset on arvioitu YVA-menettelyssä, johon kaavan vaikutusten arviointi perustuu. Yhteisvaikutukset on kirjattu tiivistäen myös kaavaselostukseen.

1.2 KEMINMAAN KUNTA

Kunnanhallitus, 28.5.2024

Haittavaikutukset luonnolle, maisemalle sekä maa- ja metsätaloudelle, maanomistajille, metsästykselle ja kuntalaisille tulee arvioida ja minimoida suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa.

Keminmaan kunnan ja keminmaalaisten osallisuus osallistumiseen ja arviointiin on turvattava.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Kaavan merkittävät vaikutukset arvioidaan alueidenkäyttölain mukaisesti osana kaavaselostusta. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu erilliseen YVA-menettelyyn.

Keminmaan kunta on lisätty mukaan päivitetyn OAS:n osallisiin. Keminmaan kunnalle lähetettiin lausuntopyyntö jo OAS-vaiheessa ja tullaan lähettämään lausuntopyynnot myös kaavan valmisteluvaiheessa sekä ehdotusvaiheessa. Lisäksi Lakkasuon kaavavaiheiden nähtävilläoloista tiedotetaan kuulutuksella Keminmaan kunnan nettisivuilla ja myös nähtävilläolaineistojen paperiset versiot toimitetaan Keminmaan kunnanvirastolle. Näin tehtiin myös jo OAS-vaiheessa.

1.3 METSÄHALLITUS

Asiakkuuspäällikkö Markus Lammi, 31.5.2024

Luonnonsuojeluun varatut alueet osayleiskaava-alueella

Hankealueen sisällä on kaksi suurimmaksi osaksi Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimaa suojelualuetta. Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aapa on perustettu soidensuojelualue (SSA120119), ja Nikkilänaavan valtionmaat ovat mukana parhaillaan käynnissä olevassa Länsi-Lapin säädösvalmisteluprosessissa, jossa siitä tullaan perustamaan lakisääteinen Nikkilänaavan luonnonsuojelualue. Metsähallitus toteaa, että kaikki hankerkenteet tulee lähtökohtaisesti sijoittaa luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojeluun varattujen alueiden ulkopuolelle.

Hankkeessa tehtävät selvitykset

Sekä Nikkilänaapa että Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aapa ovat linnustollisesti erityisen tärkeitä FINIBA-alueita, ja Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aapa on lisäksi lintudirektiivin perusteella Natura 2000 -verkostoon liitetty SPA-alue. Metsähallitus toteaa, että tuulivoimaloiden sijoittaminen kahden linnustollisesti arvokkaan alueen väliin aivan niiden tuntumaan on ongelmallista. On myös huomattava, että lähialueella on jo runsaasti tuulivoimaloita, mikä korostaa yhteisvaikutusten merkittävyyttä linnustovaikutusten arvioinnissa. Metsähallitus toteaa, että linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tulee perustua riittäviin ja ajantasaisiin tietoihin. Osayleiskaava-alueella sijaitsevien suojelualueiden linnustotiedot ovat osin vanhentuneita ja puutteellisia, ja vaikutusten arvioiminen edellyttää tietojen täydentämistä etenkin törmäysheräksi tiedettyjen lajien osalta.

Lausunnossa on salassa pidettävä osa sensitiivisten lajien osalta.

Edellä mainitut asiat huomioiden Metsähallitus ei tule alueiden haltijana tekemään sopimuksia suunnittelualueelle tuulivoimatuotantoa varten. Tuulivoimapuiston rakennelmia, teitä tai sähkönsiirtoa ei siis tule sijoittaa Metsähallituksen alueille.

Metsähallitus esittää, että Metsähallituksen alueet jätetään kokonaan hankealueen ulkopuolelle. Mikäli sekä valtion luonnonsuojelualue että liiketoimintoihin varatut alueet kuitenkin sisällytetään suunnittelualueeseen, tulee suojelualueet merkitä osayleiskaavaan SL-merkinnällä.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lakkasuon tuulivoimalat on sijoitettu suojelualueiden ulkopuolelle, niin että etäisyyttä suojelualueiden ja tuulivoimaloiden väliin jää riittävästi. Kaava-alueen sisällä ainoastaan sähkönsiirron vaihtoehdot SV1 ja SV2 sijoittuvat suojelualueille.

Metsähallituksen alueet ovat mukana kaavan valmisteluvaiheen (kaavaluonnos) aluerajauksessa, jotta kaavaluonnosvaiheen tuulivoimaloiden hankealue vastaa YVA-menettelyn aluerajausta. Näin yhtä aikaa nähtävillä olevan YVA-selostuksen ja kaavaluonnoksen aineistot ovat yhden YVA-vaihtoehdon suhteen yhtenevät sitä kautta helpommin verrattavissa. Kaavan jatkotyössä, ehdotusvaiheessa harkitaan, onko kaava-alueen rajausta syytä muuttaa.

Lakkasuon osayleiskaavan vaikutukset linnustoon on selvitetty YVA-menettelyssä, johon kaavan vaikutusten arviointi perustuu. Lieventämistoimien tarpeellisuutta harkitaan kaavan jatkosuunnittelussa.

1.4 TORNIONLAAKSON MUSEO

Museonjohtaja Titta Kallio-Seppä, rakennustutkija Teija Ylimartimo, 31.5.2024

Simon kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Lakkasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (Ramboll Finland Oy, 5.3.2024). Osayleiskaavan laatiminen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) koskevat Enersense Wind Oy:n ja VALOREM Energies Finland Oy:n suunnittelemaa tuulivoimahanketta Simon Lakkasuon alueelle. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä. Museo arvioi kaavoitusta vastuualueelleen kuuluvan Simon kunnan osalta, Pohjois-Pohjanmaan museo arvioi hanketta Iin kuntaan kohdistuvien vaikutusten osalta.

Lausunnossa on toteavaa tekstiä kaava-alueesta ja kaavaprosessista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esiin kaavan tavoitteiden ja alueiden käyttöön liittyvien lähtökohtien lisäksi kaavaa varten laadittavat selvitykset sekä kaavan suunnitteluvaiheet, vaikutusten arviointi sekä osallistuminen ja tiedottaminen. Suunnitelman mukaan kaavoituksessa hyödynnetään kaavoituksen kanssa samaan aikaan, mutta erillisenä hankkeena toteuttavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tuloksia sekä selvitysaineistoa. Näitä ovat muun muassa maisemaselvitys, näkymäalueanalyysi, valokuvasovitteet, arkeologinen inventointi, melu- ja välkemallinnus, sekä poronhoitoselvitys. Osa selvityksistä on suunnitelman mukaan tehty maastokaudella 2023.

Suunnitelman mukaan ympäristövaikutusten selvittämisessä painopiste asetetaan merkittäviksi arvioituihin ja koettuihin vaikutuksiin. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan kaavoituksen yhteydessä riittävässä laajuudessaan muun muassa maisemaan, alueen maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen sekä liikenteeseen. Lisäksi arvioidaan yhteisvaikutuksia alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Suunnitelmassa on listattu suunnittelualuetta lähinnä sijaitsevat tunnetut valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman alueet. Luetteloon on syytä korjata "Museoviraston rakennusperintökohteiden" tilalle Erityislaeilla suojellut kohteet. Näitä lakeja ovat Kirkkolaki, Laki ortodoksisesta kirkosta, Laki rakennusperinnön suojelemisesta ja Asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta. Lisäksi museon käsityksen mukaan Simojokivarren kulttuurimaisema on kokonaisuudessaan maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joka on osoitettu maakuntakaavassa.

Lakkasuon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan laadittavan maisemaselvityksen lisäksi hankkeen vaikutukset arvioidaan myös rakennettuun kulttuuriympäristöön. Ohjelmasta antamassaan lausunnossa Tornionlaakson museo on tuonut esiin, että tunnettujen rakennetun ympäristön kohteiden lisäksi hankealueella sijaitsevan rakennuskannan luonne tulee selvittää, jotta hankkeen ja kaavan vaikutukset niihin voidaan tarvittaessa arvioida. Alueella voi olla kämppiä ja vanhoja niitty latoja, jotka tulee huomioida yleiskaavassa.

Kappaleessa 3.6 Maisema ja kulttuuriympäristö on lueteltu alueen tunnetut muinaisjäännökset. Lakkasuon YVA-menettelyssä laaditaan arkeologinen kulttuuriperintöinventointi erilliselvityksenä, jota käytetään myös osayleiskaavatyössä. Koska suunnittelualueella sijaitsee useita tunnettuja muinaisjäännöksiä, on Tornion-laakson museon näkemyksen mukaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (kohdassa 4.11 Arvioitavat vaikutukset) syytä mainita myös vaikutusten arviointi suhteessa arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Tornionlaakson museolla ei ole muilta osin huomautettavaa Lakkasuon tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty erityislaella suojeltujen kohteiden listaamisella lausunnossa esitetyn mukaisesti.

Simojokivarren kulttuurimaisemaa koskevaa tekstiä on täsmennetty päivitettyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Lakkasuon kaava-alueella ei ole asuinrakennuksia eikä lomarakennuksia. Kaava-alueen sisällä, Nikkilänaavan suojelualueen pohjoispuolella, on maanmittauslaitoksen kartta-aineiston perusteella kaksi rakennusryhmää, joissa kummassakin on kolme pientä rakennusta. Kyseessä on metsäkämppiä ja puupinoja. Nämä on luokiteltu maanmittauslaitoksen aineistoissa "muu rakennus"-kategoriaan. Myös kaava-alueen itäpuolella Kiviojankorven alueella sijaitsee yksi tällainen rakennus.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohtaa 4.11 on päivitetty lausunnossa esitetyn mukaisesti.

1.5 POHJOIS-POHJANMAAN MUSEO

Kulttuuriperintötyön johtaja Pasi Kovalainen, rakennustutkija Sari Alajoki,

15.5.2024

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä kaavatyön lähtökohdista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tunnistettu molempien maakuntien osalta suunnittelualan läheisyydessä sijaitsevat arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt. YVA-menettelyn yhteydessä laadittavissa maisemaselvityksessä, näkymäalueanalyysissä ja valokuvasovitteissa tulee huomioida myös olemassa olevien ja vireillä olevien tuulivoimaa-alueiden yhteisvaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa Lakkasuon osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

YVA-menettelyssä ja kaavassa arvioidaan yhteisvaikutukset lausunnossa esitetyn mukaisesti.

1.6 PÄÄESIKUNTA, OPERATIIVINEN OSASTO

Pääesikunnan valmiuspäällikön sijainen Eversti Rainer Kuosmanen, Suunnittelija (Tuulivoima) Simo Hautakangas, 24.4.2024

Viite 1: PEOPOS lausunto AT22333 20.9.2023.

Viite 2: Enersense Wind Oy:n lausuntopyyntö AU6686 5.3.2024.

Enersense Wind Oy on suunnittelemassa tuulivoimahanketta, jossa tarkoituksena on rakentaa 15 kappaletta maksimissaan 300 metriä korkeat tuulivoimalat Lappiin Simon Lakkasuon alueelle. Viitteen 1 lausunnossa on annettu myönteinen lausunto 10 kappaleelle maksimissaan 300 metriä korkeille tuulivoimaloille. Muutos viitteen 1 lausuntoon on voimaloiden lisäys +5 kappaletta ja voimaloiden paikkamuutokset.

Pääesikunnan operatiivisella osastolla on valmisteltu Puolustusvoimien kanta hankkeen hyväksyttävyydestä. Lausunnossa on arvioitu hankkeen vaikutukset Puolustusvoimien joukkojen ja järjestelmien käyttöön.

Lausunnossa on otettu huomioon puolustushaarojen ja Puolustusvoimien laatimat alueelliset tarkastelut, joissa arvioidaan vaikutuksia Puolustusvoimien alueellisiin toimintaedellytyksiin ja sotilasilmailuun sekä Puolustusvoimien radioyhteyksiin.

Suunniteltu tuulivoimahanke sijoittuu Ilmavoimien ilmavalvontatutkien vaikutusalueelle. Ilmavoimien esikunta on arvioinut kyseisestä tuulivoimahankkeesta aiheutuvien tutkavaikutusten olevan kuitenkin niin vähäisiä, ettei niillä ole merkittäviä ja laaja-alaisia haittavaikutuksia Puolustusvoimien lakisäätöisen aluevalvontatehtävän toteuttamiselle. Lisäksi Puolustusvoimien eri organisaatioiden laatimien topografisten tarkastelujen perusteella hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia Puolustusvoimien alueellisiin toimintaedellytyksiin ja sotilasilmailuun sekä Puolustusvoimien radioyhteyksiin.

Simon Lakkasuon alueen tuulivoimahankkeen rakentamista koskevassa suunnittelussa on selvitetty hankkeen vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Tämän perusteella Pääesikunta toteaa, että hankkeen suunnitelman mukaisilla tuulivoimaloilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Puolustusvoimien valvonta- ja asejärjestelmien suorituskykyyn,

joukkojen ja järjestelmien koulutukseen ja sotilasilmailuun sekä Puolustusvoimien radioyhteyksiin. **Puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisia muutoksia tuulivoimaloiden rakentamisessa Simon Lakkasuon alueelle.**

Pääesikunnassa asiaa hoitaa Pääesikunnan operatiivisella osastolla insinööri (AMK) Jussi Karhila tai suunnittelija Simo Hautakangas, puh. 0299 800 (Puolustusvoimien vaihde).

Lisätiedot / tiedustelut osoitteella "tuulivoimalausunnot@mil.fi"

Pääesikunnan operatiivinen osasto pyytää pitämään 3. Logistiikkarykmentin (kirjaamo.3logr@mil.fi tai 3. Logistiikkarykmentti, PL 14, 41161 Tikkakoski), Maavoimien esikunnan (kirjaamo.maave@mil.fi tai Maavoimien Esikunta, PL145, 50101 Mikkeli) ja Ilmavoimien esikunnan (kirjaamo.ilmave@mil.fi tai Ilmavoimien Esikunta, PL30, 41161 Tikkakoski) tietoisena Simon Lakkasuon alueen tuulivoimahankkeen tuulivoimarakentamisen suunnittelua ja lupamenettelyä koskevissa asioissa. Edellä mainitut tahot sopivat edustajan asettamisesta valmistelutyöhön liittyviin viranomaisneuvotteluihin. Pääesikunnan lausunnon voimassaoloaika on viisi vuotta (5 vuotta). Lausunnon voimassaoloaikaa voidaan jatkaa toiminnanharjoittajan pyynnöstä.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Kaavatyön osallisiin Puolustusvoimien pääesikunnan ja 3. logistiikkarykmentin rinnalle on lisätty lausunnossa esitetty Maavoimien esikunta ja Ilmavoimien esikunta.

1.7 TRAFICOM

Ylijohtaja Pietari Pietinsaari, 28.5.2024

Simon kunta on pyytänyt lausuntoa koskien Lakkasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavaa. Lakkasuon tuulivoimapuiston alue sijoittuu osin Kemi-Tornion lentoaseman lennonjohtoalueelle EFKE TMA.

Tuulivoimalat edellyttävät korkeina rakenteina Ilmailulain 158 §:n mukaista lentoestelupaa. Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteluprosessin osalta. Aiemmin lentoestelupaa varten hakijan tuli pyytää ensin ilmaliikennepalvelujen tarjoajan (Fintraffic Lenonvarmistus Oy:n) lentoestelausunto.

Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää lausunnot lupahakemuksen saatuaan.

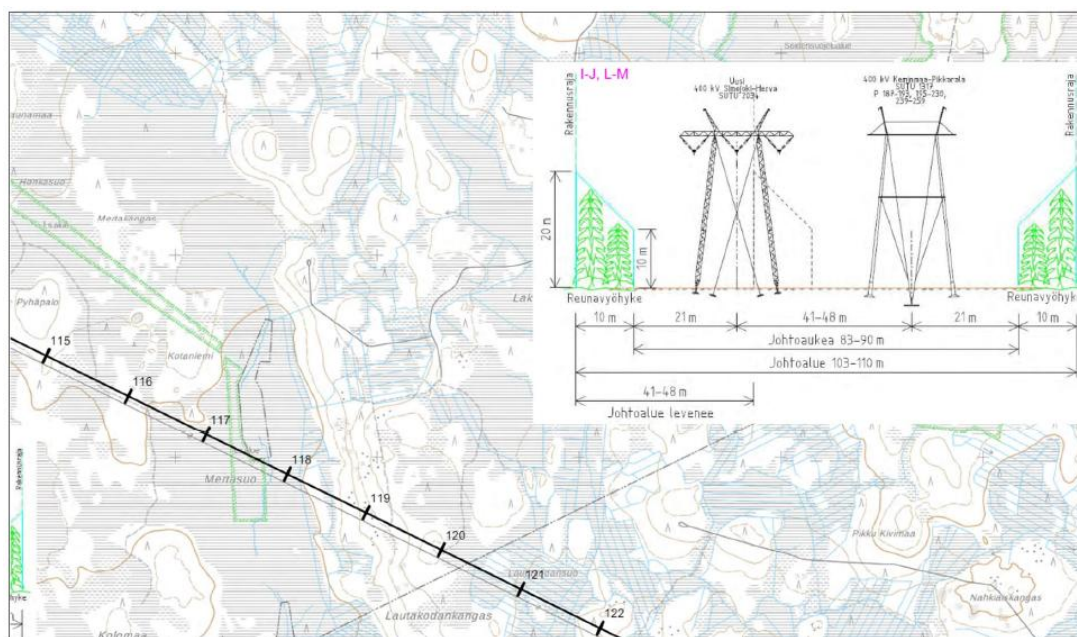
KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.8 FINGRID OYJ

Yksikön päällikkö Mika Penttilä/Maankäyttö ja ympäristö, 3.6.2024

Tuulivoima-alueita sivuaa Fingridin 400 kV voimajohto Keminmaa-Pikkarala sekä 400 kV voimajohtohanke Viitajärvi-Pyhänselkä (Aurora Line), joka on rakenteilla ks.

<https://www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/aurora-line/>. Voimajohtoalue on 103-110 metriä leveä Viitajärvi-Pyhänselkä voimajohdon rakentamisen myötä tuulivoima-alueen kohdalla (kuva 1).

Kuva 1. Ote lunastuslupakartasta 400 kV voimajohtohanke Viitajärvi-Pyhänselkä.
<https://www.maanmittauslaitos.fi/TN2021-681446-2021-681447-2021-681449>

Voimajohtojen etäisyysvaatimukset tuulivoimaloille on otettava huomioon tuulivoimaloiden suunnittelussa. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna.

Tässä kaava- ja YVA-lausunnossa ei oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin. Niitä edistetään Fingridin ja hankkeesta vastaavan muun yhteistyön kautta.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-jaymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Fingrid Oyj:llä ei ole muuta kommentoitavaa arviointiohjelmasta eikä osallistumis- ja arviointisuunnitelmista. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Fingridin yhteyshenkilönä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Tuulivoimaloiden sijoittelussa on huomioitu lausunnossa esitetty etäisyysvaatimus Fingridin Keminmaa-Pikkarala 400 kV voimalinjasta sekä uuden 400 kV Aurora Line:n (Viitajärvi-Pyhänselkä) johtoalueen ulkoreunasta.

1.9 PALISKUNTAIN YHDISTYS

Toiminnanjohtaja Anne Ollila, 31.5.2024

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä kaavatyön lähtökohdista.

Hankkeen tuotantoalue sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu elo- poroluku on 2000 ja poronomistajia on 60. Hankkeen tuotantoalue rajautuu Oijärven paliskunnan alueeseen. Paliskuntien rajalla ei ole aita ja Oijärven paliskunnan poroja laiduntaa Isosydänmaan puolella. Oijärven suurin sallittu eloporomäärä on 1300 ja poronomistajia on 45. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaidunien ja porojen luontaisen laidunkierroksen ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Alueen paliskunnat ovat erittäin huolissaan laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön ja vuoksi. Paliskunnissa on toiminnassa ja suunnitteilla huomattava määrä tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa. Lisäksi Isosydänmaan alueelle

suunnitellaan Suhangon kaivoksen avaamista lähiaikoina. Poronhoidon laidun- ja toimintatila on loppumassa lounaisella poronhoitoalueella. Paliskuntien kanta Lakkasuon hankkeeseen on kielteinen.

Poronhoito on merkittävä elinkeino Simossa. Elinkeinolla on paljon paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyys- ja talousvaikutuksia mm. lihan jalostuksessa ja matkailussa. Poro ja poronhoito ovat tärkeä osa pohjoista kulttuuria, kulttuuriperintöä, matkailu- markkinoinnissakin käytettävää imagoa ja matkailu- palveluita. Poronhoidolla on keskeinen rooli pohjoisen Suomen omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja ruokaturvan ylläpitämisessä. Elinkeinoon merkitys etenkin sivukylien asuttuna pitämislle, elinvoimaisuudelle, turvallisuudelle ja maisemakuvalle on suuri.

Poronhoitolaki ja maakuntakaava

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoito-alueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990): "Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maanomistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta" (PHL 3§). Poronhoitolain 53 §:n mukaan: "suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa." Hankkeen suunnittelualueella on Metsähallituksen hallinnoimia valtion maita. PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut tulee järjestää asianmukaisesti.

Alueella voimassa oleva Länsi-Lapin maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueiden käytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa." Aluetta ei ole maakuntakaavassa merkitty tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi.

Maankaytto- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 32 §:n mukaan maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. MRL 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajilla on alueella poronhoito-oikeus, he ovat oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Poronhoidon nykytila ja toiminta kaava-alueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida osallistaen alueen paliskunta.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (mm. kesä, talvi, rykimä, vasoma), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri (mm. kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertoaidat ym.). Paliskunnan toiminta on suunnitelmallista elinkeinon harjoittamista. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä.

Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä Isosydänmaan ja Oijärven paliskunnille. Hankealue on porojen kevätlaidunalueita ja vasoma-alueita sekä syys- ja talvilaidunta. Rajalla ei ole aita ja paliskuntien porot laiduntavat rajan molemmin puolin. Porojen laidunkierto kulkee alueen läpi syksyllä ja keväällä. Hankkeen suunnittelu- ja vaikutusalueelle sijoittuvat suojelualueet ja niiden välillä olevat jängät ovat ainoita rauhallisia laidunalueita tässä osassa paliskunnan aluetta. Alueella on ravinteikkaat, rehevät suojelualueet, jotka ovat arvokkaita laidunalueita. Alue on lähes

yhtenäistä jänkää, myös suojelualueiden ulkopuolella. Hankealueen kangasmaat ovat tämän paliskunnan osan parhaita syyslaidunalueita. Hankealueen koillispuolelle sijoittuu Isosydänmaan siirtoaitapaikka. Poroja on käsitelty aitapaikalla kesällä vasanmerkinnässä. Aidassa on merkitty noin 200-250 vasaa.

Useiden pohjoismaisten tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin kevättalvella, vasoma-aikana ja sen jälkeen pienten vasojen kanssa (Skarin & Ahman 2014, Skarin ym. 2015, Skarin ym. 2018, Skarin ym. 2021). Etenkin Ruotsissa on tutkittu poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia tuulivoiman osalta. Skarinin ym. (2015) mukaan vasomisaikana porovaatimet välttivät tuulipuistoja niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porojen laidunalueen välttämistä ilmeni sekä elinpiirin valinnan tasolla, että elinpiirin sisällä tapahtuvalla laitumen valinnan tasolla. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulipuistojen läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuivat nopeammin alueen poikki, mikä kielii stressistä (Skarin ym. 2015). Tuulivoiman aiheuttama häiriö (melu ja liike) porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu myös pysyviin hankkeiden toiminnan aikaisena (Skarin ym. 2018). Tällöin aiheutuu välillisiä laidunmenetyksiä laajemmalla alueella kuin itse hankealue. Mikäli laidunresurssi esimerkiksi kulumisen vuoksi vähenee alueelta ja alue muuttuu rauhattomaksi, on mahdollista, että porot eivät pysy alueella myöskään syksyllä ja syystalvella. Tämä johtaa siihen, että poronhoito tulee järjestää alueella uudelleen, mikä vaatii työtä ja mahdollisesti uusia poronhoidon rakenteita. Tutkimuksen mukaan tuulivoimatuotanto yhdessä muun maankäytön kanssa vaikutti negatiivisesti porojen ja poronhoidon optimaaliseen laidunten käyttöön myös syksyllä ja talvella ja muun muassa porokolarit ja petovahingot, sekä poronhoitotyöt lisääntyivät (Skarin ym. 2021). Tutkimustiedon ja poronhoitoalueen paliskuntien kokemusten perusteella alueen porojen vasominen siirtyy muualle, mikäli alueelle rakennetaan tuulivoimaa. Myös porojen käsitteleminen alueelle todennäköisesti päättyy tai vaikeutuu merkittävästi, sillä näin on käynyt muualla paliskunnissa. Syyslaidunkierto suuntautuu alueelta pois, jolloin porot voivat kulkeutua viljelyksille, naapuripaliskuntaan tai poronhoitoalueen ulkopuolelle.

Alueella korostuvat yhteisvaikutukset lähialueen Viinamäen ja Halmekankaan tuulivoimateollisuusalueiden kanssa. Lisäksi viereen suunnitellaan Kivimaan hanketta. Vaikka alueet näyttäisivät suuren mittakaavan kartalla erillisiltä, niistä muodostuu käytännössä yhtenäinen teollisuusalue.

Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasaprocentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihantuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen. Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa viljelyksille ja vakitukselle asutukselle. Tämä on poronhoitolaissa kiellettyä, joten paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta. Lisäksi aiheutuu ristiriitoja asukkaiden kanssa. Porojen siirtyminen vaikeuttaa poronhoitotöitä ja lisää niiden kustannuksia. Rauhallisilta laidunalueilta vilkkaille pääteille johtavat tie, jotka pidetään talvellakin auki, johdattavat porot suuremman kolaririskin alueille, päätiestölle. Toiminta-ajan lisäksi myös rakentamisaikana on paliskuntien mukaan tapahtunut porokolareita tuulivoimahankealueilla. Tuottava porokarja heikkenee ja vähenee, mitä porokolareista saatava korvaus ei kata.

Myös hankkeeseen liittyvä mahdollinen voimajohto vähentää ja pirstoo laitumia, vaikuttaa porojen laidunnukseen ja voi vaikeuttaa poronhoitotöitä. Joidenkin paliskuntien kokemuksen mukaan porot eivät mielellään laidunna voimajohtojen alla. Paliskuntien kokemuksen mukaan voimajohtoaukolla lisääntyy (luvaton) moottorikelkkailu

talvella/kevättalvella. Tämä aiheuttaa rauhattomuutta, mikä voi ohjata poroja kulkemaan kelkkajäljillä, missä ne altistuvat kolareille.

Hankealueella rakennettavaan ja parannettavaan tiestöön sekä tuulivoimaloiden perustuksiin tarvitaan suuret määrät soraa tai muuta maa-ainesta. Maa-ainesten ottaminen poronhoitoalueelta lisää poronhoidon laidunmenetyksiä, mikä myös on yksi energiantuotannon kumulatiivisista vaikutuksista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset aiotaan arvioida YVA-menettelyn yhteydessä. YVA:n vaikutusten arvioinnin tulee olla asianmukainen ja riittävä. Vaikutusten arviointia voi olla tarpeen jatkaa kaavassa. Vaikutusten arvioinnissa on hankkeen arvioinnin lisäksi syytä kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien Isosydänmaan ja Oijärven paliskuntien toiminta-alueella toiminnassa ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa.

Isosydänmaan ja Oijärven paliskunnat sekä Paliskuntain yhdistys on merkitty OAS:n kaavan osallisiksi asiaan kuuluvasti. Hanke sijoittuu osittain valtion maille. Alueen paliskuntien kanssa tulee käydä hankkeesta poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut. Neuvottelut tulee käydä YVA:n selostusvaiheessa ja tarvittaessa neuvotteluita on jatkettava osayleiskaavan edetessä. Osayleiskaavan aikana voidaan neuvotella paliskunnan kanssa esimerkiksi hankkeen voimaloiden sijoittamisesta ja muusta poronhoidon toiminnan turvaamisesta. Paliskuntien kanssa järjestettävät neuvottelut on syytä kirjata osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

YVA- ja kaavamenettelyiden aikana tulee etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa. Alueelle rakentuvien tuulivoimateollisuusalueiden ja hankkeiden yhteisvaikutukset ja niiden vaikutus poronhoidon harjoittamiseen huolestuttaa Isosydänmaan ja Oijärven paliskuntia ja Paliskuntain yhdistystä. Paliskunnat vastustavat hanketta sen aiheuttamien todennäköisten, kohtuuttomien haittojen vuoksi.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lakkasuon YVA-menettelyssä on arvioitu hankkeen toteuttamisen vaikutukset poronhoitoon. Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu pidettiin 12.6.2025 osana YVA-menettelyä. Lisäksi poronhoitoasioista on keskusteltu kahdessa muussa neuvottelussa 7.4.2025 ja 5.5.2025 osana YVA-menettelyä.

Maakuntakaavassa osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta oleelliset merkinnot. Länsi-Lapin maakuntakaavassa ei ole määritetty seudullisen tuulivoima-alueen kokoluokkaa, jolloin Lakkasuon alueen kehittämisen mahdollisuudet tuulivoimatuotantoon esitetyssä laajuudessa on mahdollista tutkia YVA-menettelyllä ja osayleiskaavoituksella.

OAS:ia on päivitetty poronhoitolain 53 § mukaisen neuvottelutarpeen osalta.

1.10 ISOSYDÄNMAAN PALISKUNTA

Poroisäntä Markus Haapaniemi, 2.6.2024

Isosydänmaan paliskunnan kanta Lakkasuon tuulivoimahankkeeseen on kielteinen. Lakkasuon tuulivoimapuiston vaikutukset yhdessä jo olemassa olevien, rakenteilla tai jo kaavoitettujen hankkeiden kanssa tulevat aiheuttamaan kohtuutonta haittaa paliskunnan poronhoidolle.

Isosydänmaan paliskunnan poronhoito on joutunut väistämään vuosi vuodelta laajenevaa tuulivoimarakentamista. Paliskuntaan sijoittuu ennestään Onkalon, Halmekankaan, Putaankankaan, Leipiön ja Sarvisuon tuulivoima-alueet. Näissä on yhteensä 65 tuulivoimalaa. Lisäksi paliskunnan alueelle sijoittuu valmiiksi luvitettu Seipimäki-Tikkalan tuulivoimahanke (27 voimalaa), YVA-vaiheessa olevat Leilisuon (8–14 voimalaa) ja Lyyppäkin (42

voimalaa) tuulivoimahankkeet sekä rakennusvaiheessa oleva Exilionin aurinkovoimala-hanke Simon kunnan alueella. Lisäksi Simossa on vireillä myös useita muita aurinko- ja tuulivoimahankkeita. Myös Ranuan kunnan puolella paliskuntaan sijoittuu laajoja tuulivoimahankesuunnitelmia sekä Suhangon kaivoshanke. Paliskunta on erittäin huolissaan tulevaisuudestaan. Sen tila on loppumassa. Laidunalueet ovat pienentyneet ja pirstoutuneet, jolloin uusien hankkeiden paine jäljellä oleviin laidunalueisiin on yhä suurempi. Lakkasuon alueella

Lakkasuon tuulivoimahankealue sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle, Oijärven paliskunnan rajaa vasten. Paliskuntien välillä ei ole esteitä ja hankealueella laiduntaa sekä Isosydänmaan että Oijärven paliskunnan poroja. Lakkasuon hankealue on porojen kevätlaidun- ja vasoma-alueita. Alueelle sijoittuu myös syys- ja talvilaidunalueita ja porojen laidunkierto kulkee alueen läpi syksyllä ja keväällä. Hankkeen suunnittelu- ja vaikutusalueelle sijoittuvat suojelualueet ja niiden välillä olevat jängät ovat ainoita rauhallisia laidunalueita tässä osassa paliskunnan aluetta. Alueella on ravinteikkaat, rehevät suojelualueet, jotka ovat arvokkaita laidunalueita. Alue on lähes yhtenäistä jänkää, myös suojelualueiden ulkopuolella. Hankealueen kangasmaat ovat tämän paliskunnan osan parhaita syyslaidunalueita. Hankealueen koillispuolelle sijoittuu paliskunnan siirtoaitapaikka. Poroja on käsitelty aitapaikalla kesällä vasanmerkinnässä. Aidassa on merkitty noin 200–250 vasaa. Suunniteltu tuulivoimahanke tulee aiheuttamaan suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä paliskunnalle sekä vaikeuttaa ja hankaloittaa poronhoitotöiden tekemistä alueella.

Paliskunnan kokemusten mukaan porot välttävät tuulivoimala-alueita ja pyrkivät kiertämään ne kaukaa. Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan (Skarin ym. 2015) vasomisaikana vaatimet välttivät tuulipuistoja niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulipuistojen läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuivat nopeammin alueen poikki (Skarin ym. 2015). Tuulivoiman aiheuttama häiriö (melu ja liike) porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu jatkuvan hankkeiden toiminnan aikana (Skarin ym. 2018) eikä välttäminen ole vähentynyt ainakaan 7 uoden toiminnan aikana. Jos poroilla on tilaa väistää, ne väistävät tuulivoimapuistoja. Porot muuttavat käyttäytymistään enemmän avoimilla alueilla lähellä tuulivoimaa, verrattuna metsäalueisiin. YVA-suunnitelmassa käytetty häiriöalueen koko (500 m) on aliarvioitu ja todellinen häiriöalueen suuruus tulee olemaan tätä isompi.

Hanke vaikeuttaa poronhoitotöitä alueella kesällä (vasanmerkintä). Jos vasat jäävät merkitsemättä, niitä ei voida erottaa omistajansa omaisuudeksi esim. liikennevahinkotilanteissa. Tällöin porosta saatava vahingonkorvaus tai teurastuotto ei tule poronomaistajalle vaan menee paliskunnalle. Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heikketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasaprosentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihantuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikais-tunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkene-mistä edelleen. Hanke myös todennäköisesti aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa vakitukselle asutukselle ja viljelyksille. Isosydänmaan paliskunnalle aiheutuu valtavasti lisätöitä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estä-misestä ja korvaamisesta. Lisäksi aiheutuu ristiriitoja asukkaiden kanssa.

Poronhoito on edelleen perinteinen elinkeino Simossa ja sillä on tärkeä merkitys niin kulttuurillisesti kuin syrjäkyläen asuttuna pitämisessä. Poronhoito työllistää suoraan sekä päätoimisesti että sivutoimisesti, mutta myös välillisesti muun muassa matkailun ja lihanjalostuksen kautta. Yhä syvemmälle sydänmaille laajeneva tuulivoimarakentaminen on todellinen uhka poroelinkeinoon säilymiselle.

Myös hankkeeseen liittyvä mahdollinen voimajohto vähentää ja pirstoo laitumia, vaikuttaa porojen laidunnukseen ja voi vaikeuttaa poronhoitotöitä. Joidenkin paliskuntien kokemuksen mukaan porot eivät mielellään laidunna voimajohtojen alla. Paliskuntien kokemuksen mukaan voimajohtauksella lisääntyy (luvaton) moottorikelkkailu talvella

/kevättalvella. Tämä aiheuttaa rauhattomuutta, mikä voi ohjata poroja kulkemaan kelk-kajäljillä, missä ne altistuvat kolareille. Hankealueella rakennettavaan ja parannettavaan tiestöön sekä tuulivoimaloiden perustuksiin tarvitaan suuret määrät soraa tai muuta maa-ainesta. Maa-ainesten ottaminen poronhoitoalueelta lisää poronhoidon laidunmenetyksiä, mikä myös on yksi energiantuotannon kumulatiivisista vaikutuksista.

Alueella voimassa oleva Länsi-Lapin maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueiden käytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa." Aluetta ei ole maakuntakaavassa merkitty tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 32 §:n mukaan maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. MRL 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajilla on alueella poronhoito-oikeus, he ovat oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Poronhoidon nykytila ja toiminta kaava-alueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida osallistaen alueen paliskunta.

Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset aiotaan arvioida YVA-menettelyn yhteydessä. YVA:n vaikutusten arvioinnin tulee olla asianmukainen ja riittävä. Vaikutusten arviointia voi olla tarpeen jatkaa kaavassa. Vaikutusten arvioinnissa on hankkeen arvioinnin lisäksi syytä kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien muiden toiminta-alueella toiminnassa ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. YVA- ja kaavamenettelyiden aikana tulee myös etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

Isosydänmaan paliskunta on merkitty kaavan OAS:aan osalliseksi asiaan kuuluvasti. Hanke sijoittuu osittain valtion maille ja hankkeesta tulee käydä poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut. Neuvottelut tulee käydä YVA:n selostusvaiheessa ja tarvittaessa neuvotteluita on jatkettava osayleiskaavan edetessä. Osayleiskaavan aikana voidaan neuvotella paliskunnan kanssa esimerkiksi hankkeen voimaloiden sijoittamisesta ja muusta poronhoidon toiminnan turvaamisesta. Paliskuntien kanssa järjestettävät neuvottelut on syytä kirjata osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Katso kohdan 1.9 vastine.

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu erillinen selvitys poronhoidosta (Lakkasuon tuulivoimahanke, poronhoitoselvitys, 6.10.2025 Ramboll Finland Oy). Kaavaluonnoksen vaikutusten arviointi poronhoidon osalta perustuu ko. selvitykseen sekä YVA-menettelyn vaikutusarviointiin.

Lakkasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavassa on yleismääräys määräys poronhoidosta, joka edellyttää poronhoitolain 3 § huomioon ottamista.

1.11 OIJÄRVEN PALISKUNTA

Poroisäntä Henri Siurua, 3.5.2024

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä kaavatyön lähtökohdista.

Hankkeen tuotantoalue sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle ja rajautuu Oijärven paliskunnan alueeseen. Paliskuntien rajalla ei ole aita ja Oijärven paliskunnan poroja laiduntaa Isosydänmaan puolella. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Oijärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 1300 ja poronhoitajia on 45. Oijärven paliskunta vastustaa hanketta sen ja muiden alueen toiminnassa ja suunnitteilla olevien hankkeiden

kohtuuttomien yhteisvaikutusten ja niistä poronhoidon harjoittamiselle koituvien kohtuuttomien haittojen vuoksi. Paliskunta on huolissaan laidunalan vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön ja vuoksi. Oijärven paliskunnassa, ja sen lähialueilla, on toiminnassa ja suunnitteilla huomattava määrä tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (mm. kesä, talvi, rykimä, vasoma), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri (mm. kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertaidat ym.). Alueella korostuvat yhteisvaikutukset lähialueen Viinamäen ja Halmekankaan tuulivoimateollisuusalueiden kanssa. Lisäksi viereen suunnitellaan Kivimaan hanketta. Vaikka alueet näyttäisivät suuren mittakaavan kartalla erillisiltä, niistä muodostuu käytännössä yhtenäinen teollisuusalue.

Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä. Hankealue on porojen kevätlaidunalueetta ja vasoma-alueetta sekä syys- ja talvilaidunta. Rajalla ei ole aita ja Oijärven ja Isosydänmaan paliskuntien porot laiduntavat rajan molemmin puolin. Hankkeen suunnittelu- ja vaikutusalueelle sijoittuvat suojelualueet ja niiden välillä olevat jängät ovat ainoita rauhallisia laidunalueita tällä alueella. Alueella on ravinteikkaat, rehevät suojelualueet, jotka ovat arvokkaita laidunalueita. Alue on lähes yhtenäistä jänkää, myös suojelualueiden ulkopuolella. Hankealueen kangasmaat ovat hyviä syyslaidunalueita.

Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasaprocentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihantuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen.

Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa viljelyksille ja vakitukselle asutukselle. Tämä on poronhoitolaissa kiellettyä, joten paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta. Lisäksi aiheutuu ristiriitoja asukkaiden kanssa. Porojen siirtyminen vaikeuttaa poronhoitotöitä ja lisää niiden kustannuksia. Rauhallisilta laidunalueilta vilkkaille päätteille johtavat tie, jotka pidetään talvella auki, johdattavat porot suuremman kolaririskin alueille, päätiestölle.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset aiotaan arvioida YVA-menettelyn yhteydessä. YVA:n vaikutusten arvioinnin tulee olla asianmukainen ja riittävä. Vaikutusten arviointia voi olla tarpeen jatkaa kaavassa. Vaikutusten arvioinnissa on hankkeen arvioinnin lisäksi syytä kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin muiden alueen paliskuntien toiminnassa ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. Myös Oijärven paliskunta on merkitty OAS:n kaavan osalliseksi asiaan kuuluvasti. Hanke sijoittuu osittain valtion maille. Hankkeesta tulee käydä poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut. Neuvottelut tulee käydä YVA:n selostusvaiheessa ja tarvittaessa neuvotteluita on jatkettava osayleiskaavan edetessä.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Katso kohtien 1.9 ja 1.10 vastineet.

1.12 MERI-LAPIN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS Xenus ry puheenjohtaja@xenus.fi, suojeluvastaava Tuomo Karplund, 13.5.2024

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry vastustaa Simon Lakkasuon tuulivoimahankkeeseen liittyvää osayleiskaavoitusta seuraavin perustein:

- Hankealue sijoittuu Perä-pohjolan aapasuovyöhykkeelle, jonka luonnetta suurbiotooppina se oleellisesti muuttaa.
- Hankealue rajoittuu valtakunnallisesti merkittäviin FINIBA-alueisiin joilla pesii uhanalaisia tai silmälläpidettäviä aapasuon lintulajeja, mm. metsähanhia, jonka kanta on voimakkaasti taantunut viime vuosikymmeninä. Tuulimyllyt toimiessaan häiritsevät näiden lintujen pesintää sekä siihen liittyvää liikkumista, sekä esim. kaakkurin ravinnonhakulentoja Martimoaavan pesimäalueelta merelle ja takaisin.
- Hankealue sijaitsee hanhien, kurkien sekä suurten petolintujen muuttoreitillä merenrannikon MAALI-alueen pohjoispuolella. Hankealueen pohjoispuolella aukeaa Martimoaavan-Lumiaavan soidensuojelualue, joka houkuttelee varsinkin muuttavia hanhia levähdysalueena. Tuulimyllyalue muodostaa uhan alueella, jolla isojen lintujen muutto tapahtuu maastonmuotojen takia verrattain matalalla.
- Hankealueen tai sen lähiympäristön metsäsaarekkeet ovat merkittäviä metsäkanelintujen soidin- ja pesimäympäristöjä. Näiden alueiden pirstoutuminen sekä rakennusvaiheen häirintä uhkaavat alueen kanalintukantoja pitkällä aikavälillä.
- Petolinnuista alueella esiintyy mm. nuolihaukkaa, joka on häirinnälle altis laji. Myös muuttohaukalla sekä maakotkalla on havaittu reviiirit hankealueen läheisyydessä. Alueella on useampia järviä, jotka tarjoavat sääkselle saalistuspaikkoja. Viime aikojen tuulivoimahankkeiden myötä myös sääksen pesimäaikainen häirintä on Perä-pohjolan alueella lisääntynyt.
- Hankkeen vaatima infrastruktuuri, sen rakentaminen sekä lisääntyvä liikenne alueella yleensäkin lisäävät pesivien tai muutolla levähtävien lintujen häirintää alueella.

Tulevien tuulivoimahankkeiden suunnitteluun tulee jo varhaisessa vaiheessa liittää kattava kustannus-hyöty -analyysi myös luonnon monimuotoisuuden kannalta. Tämänhetkinen tuulivoimapuistojen rakennustahti alueellemme vähentää Länsi-Pohjan ja Perä-Pohjolan metsä-suo -mosaiikin monimuotoisuutta sekä kiihdyttää lajikatoa. Mielestämme tuulivoiman tuotantoalueet tulee suunnitella jo rakennetun ympäristön, teollisuusalueiden sekä liikenneväylien läheisyyteen ja mielellään eteläiseen Suomeen, missä energian kulutuskin on suurempaa.

Viimeaikaiset uutiset tuulivoimayhtiöiden rahoitusongelmista sekä riskien hallinnan puutteista asettavat nykytuulivoiman suunnittelulle lisähaasteita. Kun mukaan otetaan vielä verotulojen mahdollinen ohjautuminen hankekuntien ulkopuolelle, on kunnissa mielestämme tarkkaan harkittava hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta, kun toisessa vaakakupissa on alueen luontoarvojen ja vetovoimatekijöiden menetys.

Alkuperäisluonnon suojelun ja luontokadon hillinnän kannalta on joka tapauksessa tärkeää, että toimialueemme tuulivoimahankkeisiin liitetään monipuolinen ja tarkka ympäristövaikutusten arviointimenettely. YVA-prosessia valvova viranomainen on viime aikoina tiukentanut hyväksyntäkriteerejä YVA-raportointeja koskien. Puutteellisten luontoselvitysten takia jo useampi hanke on alueellamme lykkääntynyt. Hankkeisiin liittyvät luontoselvitykset kannattaa teettää paikallisilla asiantuntijoilla, jotka omaavat kattavan inventointitiedon alueista ja joiden tekemät selvitykset ovat tieteellisesti relevantteja ja valideja.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

YVA-menettelyn yhteydessä on tehty kattavasti eri selvityksiä luonnon ja linnuston osalta. Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti kaavatyössä selvitetään merkittävät vaikutukset.

1.13 ELISA OYJ

Project Manager Mika Björkqvist, 3.5.2024

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueella saattaa olla tarvetta rakentaa korvaavaa verkkoa.

- vaikutusalueella on Elisan radiolinkkijärjestelmiä 1 kpl

Lisätietoja antaa: verkontuki@elisa.fi

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.14 TELIA FINLAND OYJ

Teemu Mustonen, 6.6.2024

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa production-desk@teliacompany.com.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.15 SUOMEN ERILLISVERKOT OY

ERVE VP Kirjaamo, 27.5.2024

Viitaten lausuntopyyntöönne 2.5.2024 koskien Lakkasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

2 MIELIPITEET

2.1 Mielipide 1 (2 allekirjoittajaa) 30.5.2024

Kiitos tilaisuudesta lausua mielipide Enersensen Lakkasuon tuulivoimahankkeesta. Suomen on EU:n linjausten mukaan suojeltava 30 % pinta-alasta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. Kyseessä on planeetan elinkelpoisuuden ylläpitämisen kannalta välttämätön, eksistentiaalinen toimi.

Ns. vihreä siirtymä on paitsi fossiilisten luonnonvarojen käytöstä uusiutuviin energianlähteisiin siirtymistä, myös taloudellista voittoa tavoittelevaa yritystoimintaa. Näennäisestä hyveellisyydestä huolimatta tuulipuistorakentaminen voimallisesti pirstaloi ja tuhoaa luontoa ja on ristiriidassa luonnon suojelemisen ja luontokadon pysäyttämisen kanssa.

Perustavaa laatua oleva ristiriita suunnitellussa hankkeessa kiinnittää huomiota ensimmäisenä: tuulipuisto pitää sisällään suojeltuja alueita, Natura-aluetta ja luonnonsuojelualueita. Miten tuulipuistossa voisi olla virallisesti ja laillisesti suojeltua aluetta?? Jo tuulipuistorakentaminen suojellun alueen välittömään läheisyyteen merkittävästi heikentää suojelualueen mahdollisuutta toimia eläinten ja kasvilajien kotina mm. alueen vesitasapainon muuttuessa ja lentämisen muuttuessa hengenvaaralliseksi linnuille - saati että osa tuulipuistosta tulisi suojelualueelle. Hankealueella on lisäksi sellaisia kiinteistöjä, joita maanomistajat eivät ole halukkaita vuokraamaan tuulipuistolle. Sellaiset alueethan on yleisen oikeustajun mukaan jätettävä hankealueen ulkopuolelle.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Tuulivoimapuistojen alueet ovat yleensä osayleiskaavoissa pitkälti maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joille osoitetaan erillisellä rajauksella ne alueet, joille yksittäiset tuulivoimalat sijoittuvat. Osayleiskaavan alueella voi siis olla myös muita alueita, kuten vesialueita ja mahdollisesti myös luonnonsuojelualueita. Tuulivoimapuiston toteuttamisen vaikutukset luontoon ja luonnonsuojelualueisiin on selvitetty kattavasti YVA-menettelyssä. Vaikutusarviointia jatketaan ja tarkennetaan tarvittaessa kaavan ehdotusvaiheessa.

Kaavaluonnosvaiheen aluerajaus vastaa YVA-menettelyn aluerajaukseen. Ehdotusvaiheessa harkitaan, onko kaava-alueen rajausta syytä muuttaa. Kaava-alueeseen voi kuulua myös kiinteistöjä, joiden kanssa tuulivoimatoimijalla ei ole vuokrasopimusta, mutta näille alueille ei osoiteta tuulivoimaloita tai muita uusia maankäyttömuotoja.

Hankealue on hyvin lähellä ja rajaa osin rajojensa sisälle Hamarin kylää, jossa asuu saatoja simolaisia ja loma-asukkaita. Tuulipuistoa suunnitellaan kylän etelä- ja kaakkoispuolelle, minkä jo etukäteen tiedetään aiheuttavan asukkaita kiusaavaa välkyntää. Asia on erityisen haitallinen, koska tuulipuisto sijoittuisi Hamarin kylän taloihin nähden ilman suuntaan, josta aurinko keskellä päivää paistaa. Lisäksi suunnitellut myllyt ovat huomattavan suuria, 10 MW, ja huomattavan lähellä asutusta. Asumisviihtyvyys Hamarin kylässä romahtaa suunnitellun kaltaisen tuulipuiston myötä. Tulevina vuosikymmeninä ei voi oleskella ulkona aurinkoisena päivänä olematta jatkuvassa välkkeessä. Lisäksi tietysti harmittaa hiljaisuuden, maiseman ja retkimaastojen menettäminen – eli juuri niiden asioiden, joiden vuoksi sellaisessa kylässä kuin Hamari asutaan ja halutaan asua.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Välkkeen osalta tuulivoimahankkeissa on muodostunut käytännöksi noudattaa Ympäristöministeriön ohjeistukseen perustuen raja-arvoa, jossa asutuksen ja loma-asutuksen osalta suurin sallittu välketuntien määrä vuodessa on 8 tuntia. YVA-menettelyn yhteydessä laaditun Lakkasuon tuulivoimapuiston välkemallinnuksen perusteella vuotuisten välketuntien määrä lähiympäristön asuin- ja lomarakennusten kohdalla on selvästi alle edellä mainitun raja-arvon. Simojokivarressa Lakkasuon tuulivoimaloita lähimpänä olevan pihapiirin vuotuisten välketuntien määrä on noin 4 tuntia.

Simon kunta on tehnyt osansa ja enemmänkin ”vihreän siirtymän” hyväksi sallimalla runsaasti tuulivoimarakentamista alueelleen. Nyt suunniteltavana oleva Lakkasuon alue on

viimeinen Simojoen alajuoksun seutujen laaja yhtenäinen erämainen alue, jossa voi kulkea kilometrien matkan törmäämättä mihinkään rakennettuun. Alueella liikutaan metsästämässä, marjastamassa, luontoa seuraamassa, retkeilemässä ja metsää hoitamassa päivittäin, ja alue on monille paikallisille rakas, niin maanomistajille kuin maata omistamattomille. Suunnitelmien toteutuessa alue pirstotaan tielinjoilla ja voimalarakennusaukeilla, kuten Leipiön, Sarvisuon, Halmekankaan, Pömiön ja Martimoaavan lähetyvillä olevien ynnä muiden tuulipuistojen alueilla olemme nähneet tapahtuvan.

Nyt suunniteltavat myllyt ovat olennaisesti suurempia, 10 MW, kuin aiempina vuosina Simon rakennetut tuulimyllyt. Aikaisemmin rakennettujen (4 MW) myllyjen kohdalla 2 km etäisyyttä loma- ja 3 km etäisyyttä vakituiseen asuntoon on pidetty vähimmäisetäisyytenä, eikä sitäkään edes kiistatta selkeästi riittävänä haitoilta välttymiseksi. On esimerkiksi, joissa asukkaat ovat joutuneet jättämään kotiseutunsa haittojen (äänet, välkyntä, lentoestevalot) takia. Luonnollisesti luontokappaleet menettävät asuinsijansa vielä moninkertaisesti muualle muuttamaan kykeneviä ihmisiä kohtalokkaammin. 10 MW voimalan etäisyyden asutuksesta pitäisi suuremman korkeuden ja voimakkaampien äänien ja välkkeiden takia olla huomattavasti pitempi kuin tuo 3 km. Kenties n. 5 kilometrin etäisyys asutuksesta vähentäisi ihmisten kotien ympäristöön kohdistuvat haitat sosiaalisesti siedettävälle tasolle. Kuitenkaan kyseessä olevassa hankkeessa ei suunnitella päästävän edes 2 km vähimmäisetäisyyteen kaikkien asuttujen talojen suhteen, mikä on hyvin huolestuttavaa.

Kunnan yhtenä keskeisenä tehtävänä on nähtävä alueen ihmisten ja luonnon puolta pitäminen, kun se joutuu tasapainoilemaan erilaisten tärkeiden asioiden välillä. Simo on oman merkittävän osansa ”vihreän siirtymän” mahdollistamiseksi tehnyt jo tähän päivään mennessä eikä laajempi luonnon, maiseman ja kotikontujen uhraaminen ole enää kohtuullista kunnan eikä kuntalaisten kannalta. Ei-paikallisesti omistetun yritystoiminnan taloudellinen tuotto tuloutuu ”Helsingin herroille” ja kumppanin kautta myös osittain Suomen ulkopuolelle. Paikallisesti jää vain hiluja, sekä haitat.

Simon kunnan oikeus ja velvollisuus ja intressi on kunnan veto- ja pitovoiman, asumisviihtyvyyden, Simojoen matkailun, metsästäjien, retkeilijöiden ja ennen kaikkea meriläppiläisen luonnon, Natura- ja muiden suojeltujen alueiden, muuttolintujen ja puhtaiden pohjavesien, yleisen edun vuoksi sanoa tälle aivan liian lähelle kylää suunnitellulle ja muille tuulivoimarakentamisen sallivaa kaavaa Simosta havitteleville uusille tuulivoimahankkeille selkeä ei.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Jatkossa, kaavatyön ehdotusvaiheessa, Lakkasuon tuulivoimalasijoituksia tullaan muuttamaan niin, että kaikista asuin- ja lomarakennuksista tulee etäisyyttä lähimpiin voimaloihin vähintään 2 km, mikä vähentää välkevaikutuksia entisestään. Ehdotusvaiheessa laaditaan uusi välkemallinnus välkevaikutusten arvioimiseksi.

Simon kuntastrategiassa 2018-2025 yksi kolmesta painopistealueesta on elinvoiman luominen, jonka osakohtiin on kirjattu uusien energiamuotojen edistämisen tavoite. Lakkasuon tuulivoimapuisto tuo toteutuessaan toimintansa aikana Simon kunnalle kiinteistöverotuloja sekä tuulivoimalapaikkojen maanomistajille maanvuokratuloja. Puiston rakentamisen aikana aiheutuu myös välillisiä positiivisia taloudellisia vaikutuksia paikalliseen elinkeinotoimintaan.